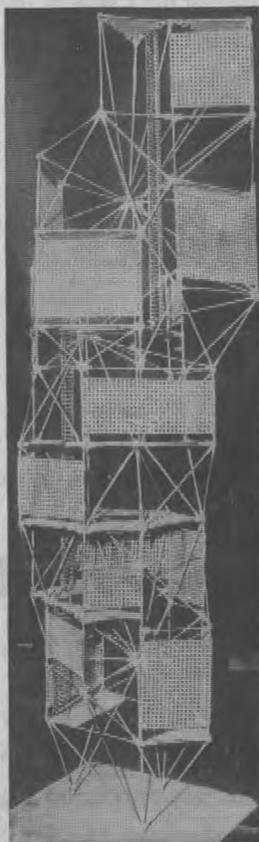

IN DOMINICANERKERK MAASTRICHT NEW BABYLON: ontwerp voor nieuw type van cultuur

(Van onze kunstredactie.)

MAASTRICHT. — „New Babylon is een stad voor de homo ludens, de spelende mens, die door de automatisering bevrijd van de noodzaak in zijn levensomgeving te voorzien, als in een spel collectief zijn stedelijke omgeving schept,” zegt Constant (Nieuwenhuys) uit Amsterdam over zijn New Babylon-project, dat onder auspiciën van Artshock in de Dominicanerkerk te Maastricht geëxposeerd wordt. Vele bezoekers zullen wat verbijsterd kijken naar deze op hoge poten boven de begane grond zwevende spakenconstructies, waarin inderdaad op speelse wijze in dit netvormig patroon, in plastic uitgevoerde wijken zijn opgehangen.

• Sociale ruimtes

Constant Nieuwenhuys principieel experimentator

Naar het oude principe zal in deze volkomen vertechniseerde stad een homo ludens, een spelende mens — die totnu toe juist de technische robotachtige sfeer van het collectief wenste te ontvluchten naar de poëtische sfeer van de natuur — nachtmeries beleven en zijn persoonlijkheid in deze termietenstad bedreigd voelen. Maar ook de technocratische sfeer van de komende tijd zal door de homo ludens ondergeschikt gemaakt worden aan zijn schepend vermogen. Poëzie is óók mogelijk in de betonnen bunkers, die wij thans flats noemen. Constant trekt slechts konsekwent de conclusies van de ontwikkeling, die thans reeds aan de gang is. Het resultaat van zijn visie is een leefcomplex, dat ons doet denken aan nederzettingen, die op hoge poten boven de maanwoestijnen zullen zweven.

„Hedendaagse Beweging in Parijs”, vertelt Constant Nieuwenhuys. Deze beweging keerde zich tegen de individuele kunstelingen ten gunste van een collectieve creativiteit. Reeds in 1870 verklaarde Lautreaumont: „La poésie doit être faite par tous, non par un”. In het tweede nummer van Internationale Situationniste schreef Constant Nieuwenhuys in „Declaration d'Amsterdam” een definitie van het Urbanisme humanitaire. Dit geschrift vormde voor Constant Nieuwenhuys de basis voor het New Babylon-plan, waarin hij dit abstracte idee in een concreet project traachtte zichtbaar te maken.

Urbanisme humanitaire
Wat verstaat u precies onder Urbanisme humanitaire?, heb ik Constant Nieuwenhuys gevraagd. „Dat is een conceptie van cultuur, waarbij de scheppende handeling, die in de individuele cultuur beperkt was tot een exceptioneel, onmaatschappelijk moment, het sociale leven doordringt en dus het alledaagse met medium wordt voor kunstschepers, maar hierdoor ook ontbeert voor de levensomstandigheden van alle mensen”, zegt Constant Nieuwenhuys. „Vandaar de uitdrukking: Urbanisme d.w.z. stedebouw. Stedebouw is de materialisatie van de dagelijkse levensbehoeften, maar ook van de culturele situatie. New Babylon is dus het ontwerp voor een nieuw type cultuur, waarin de vorm van onze stedelijke levensomgeving een hoofdrol speelt”.

Homo ludens
De uitgangspunten van het New Babylon-project zijn New Babylon door Constant Nieuwenhuys opgezet als een stad voor de homo ludens en niet voor de werkende mens, want hij ging bij zijn ontwerp uit van een maatschappij, waarin de arbeid volkomen geautomatiseerd is en waarin de mensheid in haar geheel van de geautomatiseerde produktie profiteert. Tegelijk met het verdwijnen van de arbeid verdwijnt ook de noodzaak op één plaats te blijven. Zo wordt de homo ludens tot een nomade. De homo ludens is bovendien een creatief wezen, dat zijn levensomgeving voortdurend schept en herschept en deze omgeving integreert in een creatieve levenswijze.

Sociale ruimtes
Zoals men ziet, gaat Constant Nieuwenhuys bij zijn gedachten van de veronderstelling uit, dat ieder mens potentieel creatief is. Slechts de noodzaak om te leven behoeft te produceren, weertoudt de mens ervan deze creatieve drijfveren te realiseren.

Sociale ruimte
De hoofdkenmerken van het New Babylon-project zijn: Het accent valt op de sociale ruimte, niet op de individuele woning, maar op de sociale ruimte, waarin de tussenmenselijke contacten tot stand komen. Naar de nieuwste sociologische onderzoekingen valt de sociale ruimte immers met de z.g. acculturatie-zone, d.w.z. het stadsgebied, waarin door een concentratie van contacten de cultuur haar impulsen krijgt. De sociale ruimte is i.v.m. het nomadendom van de vrijetijdsmens een uitgestrekte zin in New Babylon, niet geconcentreerd in stedelijke centra zoals bij de traditionele stadsindelingen, maar zich decentraliserend uitstrekkend over de gehele aarde als een netvormig patroon. Willen wij volgens Nieuwenhuys in de door dit nomadendom ontsane zeer gespreide levenswijze toch sociale contacten behouden, dan moet er een netvormig systeem van sociale ruimten tot stand komen. De bouwsteen van dit New Babylon-systeem, door Nieuwenhuys de sector genoemd, is een soort hangende wijk bovengronds, waar het verkeer snel onderdoorgaat, maar waar de mensen verblijven kunnen. Bovendien heeft iedere sector zijn eigen technische voorzieningen.

Netvormig patroon
Er komt maar geen einde aan de rechtsstrijd tussen de oud-minister van Defensie en C.S.U.-voorzitter Franz Josef Strauss en de uitgever-hoofdredeur van het Hamburgse nieuwsvakblad „Der Spiegel”, Rudolf Augstein.

Blik naar buiten
Josef Strauss en de uitgever-hoofdredeur van het Hamburgse nieuwsvakblad „Der Spiegel”, Rudolf Augstein.

Italiaan steekt 3 vrouwen neer
WASMES (UPI) — De Belgische politie zoekt een op Sicilië geboren munitiewerker, die getuigen in het proces van de laatste aflevering van Der Spiegel die vlak voor het proces in München verschijnen is. In samenwerking met drie bureaus heeft Der Spiegel onderzoek hoe de kiezers tegenover Strauss staan, of zij hem als minister willen terughebben of niet. Van de drie bureaus zijn de namen van 52 Strauss niet in de register, 12 wel en 36 twijfelden of wisten het niet.

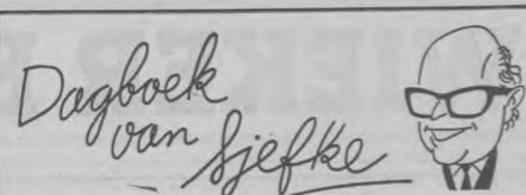
Man schiet op buurvrouw
CHATELET (UPI) — Een inwooner van Chatelet, bij Bergen, is in zorgwekkende toestand in het ziekenhuis opgenomen nadat een buurman naar met een pistool had neergeschoten. De reden hiervan was dat de vrouw „zijn huis had betoverd”. De vader, de 43-jarige Marcel Suplis, was het huis van zijn buurvrouw, de 77-jarige Augustine Fretz, binnengekomen en had, zonder een woord te zeggen, naar met een revolver neergeschoten.

Gemiddelde leeftijd student daalt
UTRECHT (ANP) — De gemiddelde leeftijd van de student is sinds 1958 geleidelijk gedaald. Dit verschijnsel wordt voornamelijk veroorzaakt door de relatief sterkere stijging van het aantal vrouwelijke studenten, die gemiddeld jonger zijn dan de mannen. Dit is een van de conclusies van een rapport dat door het Bureau voor de Statistiek van de Rijksuniversiteit in Utrecht is samengesteld. Men heeft in het rapport cijfers verwerkt die betrekking hebben op het begin van de cursussen 1962-1963 en 1963-1964. In 1963 was ongeveer de helft van de Utrechtse studenten 22 jaar of jonger. Uit het rapport blijkt voorts dat het aantal vrouwelijke studenten toeneemt, evenals de neiging onder hen de studie eerder snel te staken. Na drie jaar studie heeft ongeveer de helft van de vrouwelijke studenten de universiteit reeds weer verlaten.

Verrassende tentoonstelling in Maastricht
Grafiek van Ger van Vliet: precisie en experiment
MAASTRICHT. — Met de tentoonstelling van grafiek, welke tot 25 juli ingericht is in de hovenzaal van Kunsthandel Dejong-Bergers te Maastricht, voert de jonge kunstenaar Ger van Vliet de bezoekers op een nog weinig beoogd terrein van de beeldende kunst. Het terrein namelijk waar de moderne industriële behoefte (reclame) en de artistieke kwijzigheid in elkaar groeien. Waar de reclame-activiteiten, ten behoeve van de Mosa, waar hij als reclame- en persmanager werkzaam is, weerspiegelt worden naast zijn vrije artistieke activiteiten, terwijl beide werelden elkaar beïnvloeden en bevruchten.

Moekt U een enigermate rondvormig hoofd bezitten, dan behoeft dit besluit geen gevolg te zijn van differentieel voorplanting. Dat heeft men in wetenschappelijke kringen altijd wel gedacht, maar het is niet zo. Het is juist dat dit nu eens goed uitgezocht is. Dat heeft het instituut voor antropologie van de Rijksuniversiteit van Utrecht gedaan. Het resultaat was echt een verrassing. „Jongens”, zeiden de onderzoekers na afloop, „ongetuigend godsdienst en sociaal milieus stammen in ons land niet de rondhoofden, doch veeleer de langhoofden uit grotere gezinnen”. Ze weten het zeker, want ze hebben er niet minder dan 2300 hoofden voor nagemeten, van 2300 kinderen. Die zijn daarvoor.

Gevecht Strauss-Augstein in volle gang
van Defensie was. Hij beschuldigde hem van onoirbare praktijken bij de bouw van kazernes voor de Amerikaanse troepen in West-Duitsland. Een parlementaire enquête-commissie sprak Strauss vrij.

Kranten zijn gevaarlijke publiciteitsmedia. Wat een waarheid is, zo groot als een koe, vrienden. Neem bijvoorbeeld maar eens de Valkenburgse rioolstank, die een paar dagen geleden in het nieuws is gekomen. Enkele hotel- en pensioenhouders hadden iets geroken en stuurden prompt een protest schrijven naar het gemeentebestuur. B. en W. van Valkenburg namen het protest hoog op en stelden terstond een onderzoek in. Want in Valkenburg mag het nu eenmaal tijdens het toeplopen van het toerisme niet stinken. Het moet er doorlopend naar rozen en viooltjes geuren.

Een landelijk dagblad had hier ook lucht van gekregen en plaatste een bericht, waarin geen woord voorkwam, dat met de waarheid in strijd was. Namelijk alleen maar het feit, dat enkele hotel- en pensioenhouders bij B. en W. hadden geklaagd. En boven dit bericht stond de alarmerende kop: „Penetrante stank in Valkenburgse hotels en pensions”. Dit bericht is nu eens het duidelijke bewijs voor de stelling, dat een halve waarheid — een hele leugen kan zijn. In Valkenburg stinkt het niet en toeristen kunnen er met een gerust gevoel hun vakantie gaan doorbrengen. In de grote stad van het landelijke dagblad stinkt het heel wat penetranter en daar kan het evenwel echt niet verholpen worden door het aanbrengen van een stankafsluiter.

De burgemeester, en raadslid en de directeur van publieke werken gingen persoonlijk in de Wilhelminalaan snuffelen, want daar was d stank geconstateerd. Ze snuffelden als echte jacht-honden, maar slaagden er niet in een verdacht geurtje te ruiken. Het moet een boeiend tafereel geweest zijn, waarvan de toeristen helaas niet van te voren op de hoogte gesteld konden worden, zodat zij deze attractie hebben moeten missen. Maar goed, vrienden, er werd dus niets verdachts geroken in Valkenburg. Toch achtte de directeur van Publieke Werken het niet helemaal uitgesloten, dat er onder bepaalde weersomstandigheden in de Wilhelminalaan een luchtje kon hangen. Hij had namelijk ontdekt, dat een straatkolk in 't stamrool geen stankafsluiter had. Veiligheidszaken heeft hij die de volgende dag daar laten aanbrengen. Dit is het feit en nu komen we de gevaarlijkheid van kranten.

Een landelijk dagblad had hier ook lucht van gekregen en plaatste een bericht, waarin geen woord voorkwam, dat met de waarheid in strijd was. Namelijk alleen maar het feit, dat enkele hotel- en pensioenhouders bij B. en W. hadden geklaagd. En boven dit bericht stond de alarmerende kop: „Penetrante stank in Valkenburgse hotels en pensions”. Dit bericht is nu eens het duidelijke bewijs voor de stelling, dat een halve waarheid — een hele leugen kan zijn. In Valkenburg stinkt het niet en toeristen kunnen er met een gerust gevoel hun vakantie gaan doorbrengen. In de grote stad van het landelijke dagblad stinkt het heel wat penetranter en daar kan het evenwel echt niet verholpen worden door het aanbrengen van een stankafsluiter.

Eigen karakter
In deze wijze van werken komt het eigen karakter van deze kunstenaar overtuigend naar voren, een karakter dat precisie en experiment samenbindt, waarin discipline en gerichtheid elkaar steunen, waarin gericht-etc. En zonder aan de zwart-wit-ontwerpen te kort te willen doen — waar zwart-wit-verdeling, ontwerp en compositie zijn haarjine berekening demonstreren, zijn het vooral zijn „druksels”, zijn experimenten met drie of vier primaire kleuren, zowel in het reclame-ontwerp als in zijn vrije werkstukken, die op de tentoonstelling de bijzondere aandacht vragen. Want uit dit experimenteel mengsel van druk-tinten en artistiek elan komen de werkstukken voort die nu eens in hun kleurenrijkheid herinneren aan schitterende vroeg-middeleeuwse fresco's, dan weer aan de weelderige picturale lichtval op renaissance-achtige fluweel-coloretten, nu eens aan zonnige prisma-transparanten en dan weer aan de koele lineaire kracht van moderne zakelijkheid. Wij wijzen daarbij op werkstukken als „Antieke ruiters”, „Groene baadsters”, „Glazen Karaf”, „Violoncelisten”, „De kunstenaar maakt daarbij gebruik van zeer preciese schablonen, welke hij van zijn figuren maakt en die hij dus in verschillende tinten-experimenten kan benutten.

Wasmes (UPI) — De Belgische politie zoekt een op Sicilië geboren munitiewerker, die getuigen in het proces van de laatste aflevering van Der Spiegel die vlak voor het proces in München verschijnen is. In samenwerking met drie bureaus heeft Der Spiegel onderzoek hoe de kiezers tegenover Strauss staan, of zij hem als minister willen terughebben of niet. Van de drie bureaus zijn de namen van 52 Strauss niet in de register, 12 wel en 36 twijfelden of wisten het niet.

LITURGISCHE KALENDER

ZONDAG 25 juli. Groen. Te zondag na Pinksteren. Mis „Omnes gentes”, Gloria, ged. H. Jacobus, Credo, prefatie van de H. Drievuldigheid. In de stad Roermond: rood: H. Christoforus, Mart. Mis „In virtute”, Gloria, ged. te zondag na Pinksteren, Credo, prefatie van de H. Drievuldigheid.
MAANDAG 26 juli. Wit. H. Anna, Moeder van de H. Maagd Maria. Mis „Gaudemus”, Gloria.
DINSDAG 27 juli. Groen. Mis van de 7e zondag na Pinksteren „Omnes gentes”, ged. H. Pantaleon. Of rood: Mis van de H. Pantaleon, Mart., „Lestabitur”, Gloria. In de stad Roermond: rood: H. Jacobus de Meerdere, Apostel (zie 25 juli).
WOENSDAG 28 juli. Rood. H. H. Nazarius en Celsus, Mart., Victor I, Paus en Mart., en Innocentius I, Paus en Bel. Mis „Intret”, Gloria.
DONERDAG 29 juli. Wit. H. Martha, Maagd. Mis „Dilectissimi”, Gloria, ged. H. H. Felix en Gez.
VIJFDAG 30 juli. Groen. Mis van de 7e zondag na Pinksteren „Omnes gentes”, ged. H. H. Abdon en Sennen. Of rood: Mis van de H. H. Abdon en Sennen, Mart., „Intret”, Gloria.
ZATERDAG 31 juli. Wit. H. Ignatius van Loyola, Bel. Mis „In nomine”, Gloria.
ZONDAG 1 augustus. Groen. 8e zondag na Pinksteren. Mis „Suscepimus”, Gloria, Credo, prefatie van de H. Drievuldigheid.

• Constant Nieuwenhuys

Constant Nieuwenhuys en twintigste-eeuwse Jules Verne? Is hij een fantast, die in fata morgana geloof? Hoe kwam hij tot deze toekomstvisioenen voor een paradijselijke nieuwe mens, die niet meer zal hoeven te werken? Mij herinnerde zijn New Babylon eerder aan een robotachtig communistiche samenleving, zoals wij deze kennen van films en tv-documentaires over Rood-China, dan aan het decor voor een creatieve paradijselijke mens.

Het was een verrassing in het Potulische tegenover Constant Nieuwenhuys te zitten. Hij heeft niet het voorkomen van een maanzieke dweper, noch van een communistiche manna-ker. Eerder doet hij denken aan een charmant modern architect, die als een reus kunstenaar hartstochtelijk zoekt naar een nieuwe stijl, aan het aan de technische mogelijkheden van onze tijd en die daarom radicaal breekt met een traditionele architectuur, die in haar constructies lang vasthield aan overgeleverde en lang door de werkelijkheid achterhaalde canons.

Constant Nieuwenhuys werd in 1920 geboren te Amsterdam. Na de hbs en de kunstnijverheidsschool gevolgd te hebben, studeerde hij twee jaar aan de Rijksacademie te Amsterdam. Het viel niet te verwonderen, dat hij na twee jaar deze academie verliet omdat de sfeer daar hem vreemd was. In 1941 vestigde hij zich als vrij schilder in Bergen, later in Amsterdam, waar hij nu nog woont. Hij schilderde aanvankelijk expressief, maar in 1946 ging hij naar Parijs. Daar leerde hij Asger Jorn kennen, de leider van de Deense experimentele kunstenaarsgroep. Ook België had zich een oergelijke groep gevormd, de Belgische Surrealistische Groep onder leiding van de Duitse, de Belgische en de Nederlandse kunstenaar Eugène Ionesco. Deze drie groepen, de Deense, de Belgische en de Nederlandse, groeide in 1948 de Cobra-groep (Copenhagen, Brussel, Amsterdam).

Cobra
Constant Nieuwenhuys schreef in 1949 het manifest voor de Nederlandse Experimentele Groep, waarin hij het experiment poogde te definiëren. Aan het slot hiervan schreef hij: „Het experiment is een dialectisch proces, een zaak van deze en die tijd”; dit in tegenstelling tot de stilbeweging (Madrison, van Gooes), die puristische doctrinaire was. Zo werd de Cobra-groep met Nieuwenhuys als theoretische reactie tegen de esthetiek, tegen de rechtlijnige denkwijze in de kunst.

Experiment
Toen het experiment („het experiment is een blijvende opgave, omdat de niet geloof in een dominerende zekerheid”) in 1953 ontardaede tot de Cobra-stijl, trok ik de conclusie en analyse als antithese het constructivisme terug. Ik schilderde sedert 1953 niet meer. In de jaren 1953 tot 1958 bracht ik plasticen in metaal en plexiglas, welke in 1958 in het Stedelijk Museum te Amsterdam getoond werd.

KOEL
goed in
AEG SANO
koelkasten
vanaf f298.-
AEG